

บทความวิจัย

**หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี : มุมมองสามมิติ
จากผู้สอน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต**

**Curriculum of Bachelor of Arts Degree in English,
Prince of Songkla University, Pattani : Three
Dimensional Perspectives of Instructors, Graduates
and Employers**

อดิศา เบญจรัตน์นันท์
ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษ), อาจารย์
ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Abstract

This research was conducted to analyze the Curriculum of Bachelor of Arts Degree in English, (revised B.E. 2537), Humanities and Social Sciences Faculty, Prince of Songkla University, Pattani in terms of 1) satisfactions of contents, instructors' qualifications, benefits and applications of the subjects for higher education and work performance from the graduates' points of view; 2) satisfactions of the graduates' characteristics,

including academic and professional abilities; professional morality and attitudes; personality and interpersonal relationship from the employers' points of view and 3) satisfactions of contents, teaching and learning methods and instructors' qualifications from the instructors' points of view. The results were compared for the evaluation of the curriculum.

The samples were 42 English-major graduates between 2001 and 2003 academic years, derived by means of stratified random sampling; 24 employers; 13 instructors, who started working at English Section, Western Languages Department, Humanities and Social Sciences Faculty before 2003. The instruments included 3 sets of questionnaires for the graduates, employers and instructors. Percentage, mean, standard deviation, t-test and f-test were employed in data analysis.

The study discovered that the satisfaction of the Curriculum of Bachelor of Arts Degree in English, (revised B.E. 2537), Humanities and Social Sciences Faculty, Prince of Songkla University, Pattani was at a high level regarding its contents, instructors' qualifications, benefits and applications of the subjects for higher education and work performance from the graduates' points of view; the graduates' characteristics, including academic and professional abilities; professional morality and attitudes; personality and interpersonal relationship from the employers' points of view and contents, teaching and learning methods and instructors' qualifications from the instructors' points of view. The comparison among the three groups of samples revealed no difference.

Keywords : Curriculum, Bachelor of Arts Degree in English, Instructors, Graduates, Employers

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในด้าน 1) ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของบัณฑิต ในด้านเนื้อหารายวิชา คุณสมบัติของผู้สอน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่างๆในหลักสูตรในการศึกษาต่อและปฏิบัติงาน 2) ความพึงพอใจในคุณลักษณะบัณฑิตจากมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต ในด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ 3) ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของผู้สอนในด้านเนื้อหาการเรียน การจัดการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้สอน และเพื่อเปรียบเทียบ ผลที่ได้จากการประเมินของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและผู้สอนเพื่อประเมินหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2544 - 2546 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 42 คน ผู้ใช้บัณฑิตซึ่งได้ข้อมูลจากบัณฑิตปีการศึกษา 2544 - 2546 ที่ทำงานแล้วจำนวน 24 คน และผู้สอนแผนกวิชาภาษาอังกฤษ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่บรรจุก่อนปีการศึกษา 2546 จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2544 - 2546 ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2544 - 2546 และชุดที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีของผู้สอนในหลักสูตร

ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คำร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร และผู้สอนในหลักสูตร พบว่ามีความพึงพอใจหลักสูตรในระดับความพึงพอใจมากทั้งด้านเนื้อหารายวิชา คุณสมบัติของผู้สอน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรในการศึกษาต่อและปฏิบัติงานในมุมมองของบัณฑิต ด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต และด้านเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้สอนในมุมมองของผู้สอน และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในหลักสูตรระหว่างบัณฑิต ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต พบว่าไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ผู้สอนบัณฑิต
ผู้ใช้บัณฑิต

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นอันมาก การพัฒนาบุคคลให้ทันยุคทันสมัยเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีคุณค่า โดยกระบวนการศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นตามไปด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาหรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก มีการเปรียบเทียบและแข่งขันกันค่อนข้างสูง หากสถาบันการศึกษาใดต้องการพัฒนาศักยภาพให้สามารถแข่งขันในระดับสากล หรือเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป จะต้องคำนึงถึงคุณภาพของผลิตผลทางการศึกษาของสถาบันตนเองเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากกรณีที่ได้มีการดำเนินการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญอยู่หลายประการ ได้แก่ หลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน

สี่อำนวยความสะดวก งบประมาณและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น (บุปผา บุตรมณี, 2547: 1)

มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งผลิตกำลังคนที่มีความสำคัญ ผู้ที่ผ่านการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะเป็นกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งจะสนองความต้องการและพัฒนาสังคมประเทศ (ลินดา วงศานุพัทธ์, 2527: 1) ไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ดีเทียมอารยประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการผลิตบุคลากรระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญและเชี่ยวชาญเฉพาะทางมากขึ้น มีความสามารถในการวิเคราะห์วิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาและบุกเบิกวิทยาการใหม่ ๆ ให้สามารถสนองตอบความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม และสามารถชี้นำสังคมไปสู่ทิศทางที่พึงประสงค์ได้ ตลอดจนสามารถนำความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพมาประยุกต์ปรับใช้เพื่อการพัฒนาตนเอง หน่วยงาน และสังคมโดยรวมให้มีคุณค่ายิ่งขึ้น (ทพวงมหาวิทยาลัย, 2538: 3) รวมทั้งมุ่งเน้นที่จะพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น เพื่อเป็นฐานสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถทางวิชาการตลอดจนการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีระดับสูงให้กับประเทศต่อไป ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ภาระหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาคือ การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งในด้านคุณภาพทางวิชาการ และคุณภาพในการเป็นพลเมืองดีให้ได้ตามความต้องการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและค่อนข้างเร็ว (ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2530: 5)

ด้วยเหตุนี้ สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ และการพัฒนาหลักสูตรจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการประเมินหลักสูตรอยู่ตลอดเวลา เพราะผลจากการประเมินจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งใจ (ทิสนา แหมมณี, 2535: 133-134) ซึ่งการประเมินหลักสูตรจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าองค์ประกอบหลักสูตรส่วนใดสมควรพิจารณา ปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง (สมบุรณ์ ชิตพงศ์, 2522: 1)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 ที่ใช้จนถึงปีการศึกษา 2546 และหลักสูตรใหม่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้เริ่มใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 อย่างไรก็ดี ก่อนที่จะได้นำหลักสูตรปี 2547 มาใช้ในการเรียนการสอน ยังไม่เคยมีการประเมินหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 มาก่อนว่ามีประสิทธิภาพสามารถผลิตบัณฑิตได้ตามความมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ หรือมีข้อด

ข้อเสียควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร นอกจากนี้ ด้วยสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย รวมทั้งวิทยาการต่าง ๆ ที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การเรียนการสอนตามหลักสูตรเก่าหรือแม้แต่หลักสูตรใหม่ที่มีการปรับปรุงแล้วอาจไม่สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน และไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานทั้งปัจจุบันและอนาคตได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของบัณฑิต ในด้านเนื้อหาการเรียนการสอน คุณสมบัติของผู้สอน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรในการศึกษาต่อและปฏิบัติงาน ความพึงพอใจในคุณลักษณะบัณฑิตจากมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต ในด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของผู้สอนในด้านเนื้อหาการเรียนการสอน และการจัดการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้สอน และนำผลการประเมินทั้งสามมิติมาเปรียบเทียบกัน เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป เพื่อให้เป็นหลักสูตรที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในประเด็นต่อไปนี้

1.1 ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของบัณฑิต ในด้านเนื้อหาการเรียนการสอน คุณสมบัติของผู้สอน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรในการศึกษาต่อและปฏิบัติงาน

1.2 ความพึงพอใจในคุณลักษณะบัณฑิตจากมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต ในด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

1.3 ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของผู้สอนในด้านเนื้อหา

รายวิชา การจัดการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้สอน

2. เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้จากการประเมินของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิตและผู้สอนเพื่อประเมินหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ในแผนกวิชาภาษาอังกฤษ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่บรรจุก่อนปีการศึกษา 2546

บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษา สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2544 - 2546

สถานภาพปัจจุบันของบัณฑิต หมายถึง การทำงาน การศึกษาต่อ และ/หรือ การทำงานร่วมกับศึกษาต่อของบัณฑิตในช่วงเวลาที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง นายจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2544 - 2546

ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของบัณฑิต หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบัณฑิตที่มีต่อหลักสูตรในด้านเนื้อหาวิชา คุณสมบัติของผู้สอน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรในการศึกษาต่อและปฏิบัติงาน

ความพึงพอใจในคุณลักษณะบัณฑิตจากมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตในด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองผู้สอน หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้สอนในด้านเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้สอน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในด้าน 1) ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของบัณฑิต ในด้านเนื้อหารายวิชา คุณสมบัติของผู้สอน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรในการศึกษาต่อและปฏิบัติงาน 2) ความพึงพอใจในคุณลักษณะบัณฑิตจากมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต ในด้านความรู้ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน คุณธรรมจริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ 3) ความพึงพอใจในหลักสูตรจากมุมมองของผู้สอนในด้านเนื้อหา รายวิชา การจัดการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้สอน 4) การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการประเมินของบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้สอนเพื่อประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

2. ขอบเขตประชากร

บัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี รุ่นปีการศึกษา 2544 - 2546 จำนวน 42 คน ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 24 คน และผู้สอนแผนกวิชาภาษาอังกฤษ ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 79 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนาหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้สอน ได้มาจากการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาร์ ยามาเน ได้จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้สอนจำนวน 80 คน 25 คน และ 14 คน ตามลำดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2544 - 2546

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีของผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2544 - 2546

ชุดที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีของผู้สอนในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ

เกณฑ์การกำหนดค่าระดับความพึงพอใจ

การกำหนดค่าระดับความพึงพอใจของตัวเลือกในแบบสอบถามแต่ละประเด็น ผู้วิจัยกำหนดค่าลำดับความพึงพอใจตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้ คะแนน 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คะแนน 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก คะแนน 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง คะแนน 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย และคะแนน 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย และคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้รับคืน พร้อมทั้งให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละข้อคำถาม และประเมินความพึงพอใจเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนเฉลี่ย

3. ข้อคำถามปลายเปิดแต่ละประเด็น นำมาตรวจสอบจัดกลุ่มคำตอบ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่ การหาค่าความเชื่อมั่น ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย หรือตัวกลางเลขคณิต (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (T-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ของบัณฑิตและผู้สอน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2544 - 2546 จำนวน 42 คน และผู้สอนในหลักสูตร จำนวน 13 คนพบว่า

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิต และผู้สอนด้านโครงสร้างหลักสูตร

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านโครงสร้างหลักสูตร	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ความเพียงพอและความเหมาะสมของจำนวน หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	4.12	.633	4.28	.614
2. ความเพียงพอและความเหมาะสมของจำนวน หน่วยกิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.98	.689	4.32	.467
3. ความเพียงพอและความเหมาะสมของจำนวน หน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ (วิชาเอก)	3.90	.821	4.44	.507
4. ความเพียงพอและความเหมาะสมของจำนวน หน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ (วิชาโท)	3.79	.871	4.08	.493
5. ความเพียงพอและความเหมาะสมของจำนวน หน่วยกิตหมวดวิชาเลือกเสรี	3.81	.804	3.84	.688
รวม	3.93	.613	4.19	.414

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิต และผู้สอนด้านเนื้อหาหลักสูตร (เฉพาะวิชาเอก)

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร (เฉพาะวิชาเอก)	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	3.66	.803	3.44	.507
2. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยและทันต่อ สถานการณ์ปัจจุบัน	3.67	.737	3.36	.490
3. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการทาง ทฤษฎีและการปฏิบัติ	3.55	.855	3.16	.800
4. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรเป็นพื้นฐานในการศึกษา ขั้นสูง	4.33	.661	4.36	.490
5. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานจริงและดำรงชีวิตได้	4.04	.807	3.84	.374

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร (เฉพาะวิชาเอก)	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. การจัดเนื้อหาในหลักสูตรเป็นไปตามลำดับความยาก ง่าย	4.09	.677	4.24	.436
7. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรไม่ซ้ำซ้อนกัน	4.04	.691	3.20	.707
8. จำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชามีความเหมาะสมกับ เนื้อหาของรายวิชา	3.96	.667	3.84	.688
9. สัดส่วนระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของแต่ละ รายวิชาเหมาะสม	3.64	.743	3.58	.776
10. การจัดรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษามีความต่อเนื่อง และเหมาะสม	4.09	.696	3.92	.640
11. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ ร่วมกันได้	4.16	.767	4.08	.277
12. รายวิชาในหลักสูตรเพียงพอกับความต้องการของ ผู้เรียน	3.62	.923	3.44	.507
รวม	3.925	.536	3.69	.37160

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิต และผู้สอนด้านคุณสมบัติผู้สอน

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านคุณสมบัติผู้สอน (เฉพาะวิชาเอก)	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่ เกี่ยวกับ/ตรงตามวิชาที่สอน	4.51	.553	3.96	.676
2. ผู้สอนมีความสามารถในการถ่ายทอดและสร้างความ เข้าใจให้แก่ผู้เรียน	4.37	.581	3.92	.493
3. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.07	.640	3.76	.597
4. ผู้สอนมีวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน	4.38	.623	3.92	.640
5. ผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์ที่ทันกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม	4.36	.577	3.60	.645

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านคุณสมบัติผู้สอน (เฉพาะวิชาเอก)	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. ผู้สอนมีความสามารถในการบูรณาการความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เรียน	4.29	.602	3.56	.768
7. ผู้สอนมีการเตรียม วางแผนการสอน และใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา	4.48	.552	4.08	.493
8. ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมต่าง ๆ	3.76	.790	3.35	.487
9. ผู้สอนกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบข่าย กิจกรรมการเรียนการสอนและประเมินผลชัดเจน	4.26	.627	3.84	.688
10. ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ	3.95	.962	3.44	.768
11. ผู้สอนมีการกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกชั้นเรียน	4.14	.751	4.00	.707
รวม	4.23	.482	3.7510	.41859

ความพึงพอใจด้านโครงสร้างหลักสูตรของบัณฑิตและผู้สอนอยู่ในระดับความพึงพอใจมากในทุกประเด็นและโดยภาพรวม และเมื่อประเมินความพึงพอใจในหลักสูตรด้านเนื้อหาหลักสูตร (เฉพาะวิชาเอก) พบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจโดยรวมและจำแนกตามประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้สอน ยกเว้น 4 ประเด็น คือ ความพึงพอใจด้านเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ด้านความสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี ด้านเนื้อหาวิชาในหลักสูตรไม่ซ้ำซ้อนกัน และด้านรายวิชาในหลักสูตรเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนซึ่งผู้สอนมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ในส่วนของความพึงพอใจต่อหลักสูตรด้านอาจารย์ผู้สอน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าบัณฑิตและผู้สอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ยกเว้นความพึงพอใจของผู้สอนใน 2 ประเด็น คือ ผู้สอนมีการใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมต่าง ๆ และผู้สอนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิตและผู้สอนด้านรายวิชาเอกบังคับ ในหลักสูตร

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านรายวิชาเอกบังคับในหลักสูตร	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
417-212 Elementary Literary Appreciation	3.89	.798	4.50	.577
417-213 Survey of English Literature	3.68	.888	4.00	.000
417-214 Survey of American Literature	3.59	.836	4.00	.000
417-231 Grammar I	4.49	.553	3.75	.463
417-232 Grammar II	4.46	.596	4.00	.000
417-233 Basic Writing I	4.41	.591	3.73	.458
417-234 Paragraph and Composition Writing	4.32	.687	4.00	.000
417-235 Basic Reading I	4.24	.734	4.00	.000
417-236 Basic Reading II	4.20	.749	4.00	.000
417-238 Listening-Speaking I	4.39	.802	-	-
417-239 Listening-Speaking II	4.41	.774	5.00	.000
417-242 Practical Phonetics	4.37	.799	4.00	.000
417-351 Translation I	4.29	.782	4.00	.000
417-352 Translation II	4.29	.782	4.00	.000
รวม	4.22	.491	4.00	.449

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิต และผู้สอนด้านรายวิชาเลือกเอก ในหลักสูตร

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านรายวิชาเลือกเอกในหลักสูตร	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
417-218 Oral Interpretative Reading	3.47	.514	-	-
417-221 Prose	3.81	.588	4.00	.000
417-222 Poetry	3.89	.758	-	-
417-223 Drama	3.97	.850	-	-
417-224 English Speakers and Their Cultures	4.10	.796	-	-

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ด้านรายวิชาเลือกเอกในหลักสูตร	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
417-311 Short Story	3.70	.695	4.50	.577
417-313 Novel	4.04	.808	4.00	.000
417-331 Grammar III	4.46	.618	4.00	.000
417-332 Grammar IV	4.40	.737	4.00	.000
417-333 Expository Writing	4.12	.744	-	-
417-334 Argumentative and Persuasive Writing	4.24	.740	4.00	.000
417-335 Intermediate Reading I	4.14	.737	4.25	.463
417-336 Intermediate Reading II	4.09	.811	4.00	.000
417-338 Listening-Speaking III	4.33	.863	4.50	.577
417-339 Listening-Speaking IV	4.43	.778	-	-
417-341 Introduction to Linguistics	4.24	.902	-	-
417-343 Phonology	-	-	-	-
417-346 Morphology and Syntax	-	-	-	-
417-361 Business Writing	4.46	.779	4.00	.000
417-362 English for Tourism I	4.57	.583	4.67	.577
417-412 Literary Criticism	-	-	-	-
417-425 Shakespearean Tragedy	4.15	1.099	-	-
417-426 Shakespearean Comedy	-	-	-	-
417-433 Advanced Writing	4.23	.752	-	-
417-435 Advanced Reading I	4.08	.770	4.00	.000
417-436 Advanced Reading II	3.73	.704	-	-
417-438 Listening-Speaking V	4.71	.469	-	-
417-441 Introduction to Semantics	-	-	-	-
417-442 Discourse Analysis	-	-	4.00	.000
417-443 Introduction to Generative Grammar	-	-	-	-
417-444 Structural Linguistics	-	-	-	-
417-448 Independent Studies	-	-	-	-
417-449 Senior Studies	3.91	.811	-	-
417-451 Translation III	4.13	.761	-	-
417-452 Translation IV	4.50	.926	-	-
417-461 English for Tourism II	4.07	.884	4.67	.577

ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาอังกฤษ ด้านรายวิชาเลือกเอกในหลักสูตร	บัณฑิต N = 42		ผู้สอน N = 13	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
417-463 Hotel English	4.00	1.044	-	-
417-464 Secretarial English	-	-	-	-
417-465 Business Translation	-	-	-	-
417-466 Seminar in Career English	-	-	-	-
รวม	4.12	.745	4.19	0.198

เมื่อพิจารณาการประเมินด้านรายวิชาเอกบังคับในหลักสูตร พบว่าโดยภาพรวมบัณฑิตและอาจารย์ผู้สอนมีความพึงพอใจหลักสูตรด้านรายวิชาเอกบังคับอยู่ในระดับมากทุกรายวิชา โดยบัณฑิตมีคะแนนเฉลี่ย 4.22 และอาจารย์ผู้สอน คะแนนเฉลี่ย 4.00 ด้านความพึงพอใจในหลักสูตรด้านรายวิชาเลือกเอกพบว่าบัณฑิตและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมาก ยกเว้นรายวิชา 417-362 English for Tourism I, และรายวิชา 417-438 Listening-Speaking V อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด และรายวิชา 417-218 Oral Interpretative Reading เป็นรายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ 3.47 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง หากพิจารณาระดับความพึงพอใจโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 4.12 (สำหรับบัณฑิต) และ 4.19 (สำหรับผู้สอน) ซึ่งอยู่ในระดับพึงพอใจมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อความพึงพอใจในหลักสูตร

ด้านเนื้อหาหลักสูตร	$\bar{X}$	บัณฑิตศึกษาต่อ	บัณฑิตทำงาน	ศึกษาต่อและทำงาน
บัณฑิตศึกษาต่อ	3.776	-	-.286*	-.659*
บัณฑิตทำงาน	4.00	.286*	-	-.373
ศึกษาต่อและทำงาน	4.375	.659*	.373	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ต่อความพึงพอใจในหลักสูตร

ด้านรายวิชาบังคับ	$\bar{X}$	บัณฑิตศึกษาต่อ	บัณฑิตทำงาน	ศึกษาต่อและทำงาน
บัณฑิตศึกษาต่อ	4.16	-	.968	.001*
บัณฑิตทำงาน	4.21	.968	-	.001*
ศึกษาต่อและทำงาน	5.00	.001*	.001*	-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินหลักสูตรของบัณฑิตจำแนกตามสถานภาพปัจจุบัน คือ บัณฑิตที่ทำงาน กำลังศึกษาต่อ และทำงานร่วมกับศึกษาต่อ พบว่าโดยภาพรวมในทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบกลุ่มต่าง ๆ พบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจในหลักสูตรไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านเนื้อหาหลักสูตรและรายวิชาบังคับเอกที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าบัณฑิตที่มีสถานภาพปัจจุบันที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจในหลักสูตรแตกต่างกัน โดยบัณฑิตที่ศึกษาต่อมีความพึงพอใจในหลักสูตรด้านเนื้อหาหลักสูตรแตกต่างกับบัณฑิตที่ทำงาน และบัณฑิตที่มีสถานภาพทั้งศึกษาต่อและทำงานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้บัณฑิตที่ศึกษาต่อมีความพึงพอใจในหลักสูตรด้านรายวิชาบังคับเอกแตกต่างกับบัณฑิตที่มีสถานะทั้งศึกษาต่อและทำงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความพึงพอใจในหลักสูตรของบัณฑิตและผู้สอน

ความพึงพอใจในหลักสูตร	บัณฑิต		อาจารย์ผู้สอน		t	Sig
	N = 42		N = 13			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ภาพรวมด้านโครงสร้างหลักสูตร	3.90	.652	4.19	.435	-2.284*	.025
2. ภาพรวมด้านเนื้อหาหลักสูตร	3.98	.599	3.583	.503	1.950*	.004
3. ภาพรวมด้านคุณสมบัติผู้สอน	4.24	.538	3.83	.388	3.397*	.001
4. ภาพรวมด้านรายวิชาบังคับเอก	4.20	.493	4.00	.449	1.836	.074
5. ภาพรวมด้านรายวิชาเลือกเอก	4.18	.527	4.26	.378	-.584	.561
โดยรวม	4.00	.733	3.74	.449	1.604	.112

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยภาพรวมการเปรียบเทียบผลการประเมินของบัณฑิตและผู้สอนไม่แตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมของบัณฑิต และอาจารย์ผู้สอน คือ 4.08 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ซึ่งหากพิจารณารายด้านพบว่าความพึงพอใจด้านโครงสร้างหลักสูตรและคุณสมบัติผู้สอนแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายวิชาในหลักสูตรเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษของผู้สอน พบว่ารายวิชาที่เป็นประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน ได้แก่ รายวิชา Reading, Writing, Grammar และ Translation เป็นรายวิชาที่เสริมซึ่งกันและกัน เพราะความรู้ด้านไวยากรณ์จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในการถ่ายทอดและการแปล นอกจากนี้ยังเห็นว่ารายวิชา Literacy, Novel, Poetry และ Short Story เป็นวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวโยงกัน ในขณะที่รายวิชา Tourism สามารถใช้ทักษะการฟังและการพูดในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนได้ และรายวิชา Grammar, Basic Writing, Paragraph และ Translation เป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดภาษาที่ต้องการแสดงออกมาได้

ด้านประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากรายวิชาที่สอนนั้น ผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนสามารถนำความรู้ และทักษะการเรียบเรียงความคิด วิเคราะห์ ทักษะการนำเสนอ และกลวิธีการเรียนรู้จากการเรียนไปใช้การเรียนวิชาอื่น ๆ ต่อในระดับสูง รวมทั้งประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพได้อีกด้วย

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการสอน ผู้สอนให้ข้อสังเกตว่าผู้เรียนมีพื้นฐานที่ไม่เท่ากัน ขาดความกระตือรือร้นในการค้นคว้าเพิ่มเติม รวมทั้งขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายวิชาในหลักสูตรเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษของบัณฑิตและผู้สอนพบว่า รายวิชาที่มีประโยชน์ในการทำงานและการศึกษาต่อในมุมมองของบัณฑิต ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนซึ่งเป็นทักษะที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ในขณะที่รายวิชา Business, Translation, Tourism และ Grammar สามารถนำมาใช้ในการสมัครงานและการศึกษาต่อได้

ในส่วนของรายวิชาที่ควรปรับปรุงมากที่สุด บัณฑิตให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มเนื้อหาในรายวิชา Linguistics, Phonetics และ วิชา Writing และเห็นว่าวิชา Oral Interpretative Reading, Prose, Survey of English and American Literature และ Expository Writing มีรูปแบบการสอนที่ซ้ำซ้อน โดยเสนอแนะว่าควรรวม

รายวิชา Survey of English Literature และ Survey of American Literature ไว้ด้วยกัน ส่วนรายวิชา English for Tourism และ Hotel นั้นเป็นวิชาที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ นอกจากนี้ยังควรลดเนื้อหาวิชา Elementary Literary Appreciation และวิชา Practical Phonetics ที่เนื้อหายากและซับซ้อน ส่วนรายวิชา Senior Studies มีเนื้อหาที่ไม่แน่นอน และให้เห็นว่ารายวิชา Listening และ Speaking ควรให้อาจารย์ชาวไทยสอนก่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับพื้นฐานก่อนเรียนกับอาจารย์ต่างชาติ นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้จัดรายวิชาการณคดีในกลุ่มวิชาเลือก และเห็นว่ารายวิชา Survey of English-American และ Literature มีโอกาสในการใช้ประโยชน์ได้น้อย นอกจากนี้บัณฑิตยังเห็นว่าผู้เรียนควรมีสิทธิ์ในการเลือกเรียนตามความถนัด และเนื้อหาวิชาควรเอื้อประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริงโดยเฉพาะการฟัง พูด และ แปล ด้านผู้สอนเห็นว่า ควรปรับปรุงรายวิชา Writing, Reading, Literature, Linguistics และ Translation เพื่อลดความซ้ำซ้อน และเนื้อหาที่ยากเกินไป แต่เพิ่มเนื้อหาวิชา Introduction to Generative Grammar และ Structural Linguistics และควรรวมรายวิชา Shakespearean Tragedy และ Shakespearean Comedy เป็นรายวิชาเฉพาะทางด้านภาษาศาสตร์ และควรมีการระบุขอบเขตและลักษณะของรายวิชาต่าง ๆ ให้ชัดเจนเพื่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน

ด้านรายวิชาที่จำเป็นและควรคงไว้ในหลักสูตร บัณฑิตเห็นว่าควรคงรายวิชาที่เป็นพื้นฐานของภาษา โดยเฉพาะรายวิชาที่เน้นการฝึกทักษะการอ่าน เพราะผู้เรียนเชื่อว่าการอ่านเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยพัฒนาทักษะทางด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเห็นว่ารายวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ เช่น Hotel, Secretarial English, Translation, Tourism และ Seminar in Career English และรายวิชาการฟังและการพูดเป็นวิชาที่จำเป็น นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้จัดให้มีการฟังและพูดในทุกรายวิชา ในขณะที่ผู้สอนเห็นว่ารายวิชาที่ควรคงไว้ในหลักสูตรได้แก่รายวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ รายวิชาทางด้านวัฒนธรรม ด้านอาชีพ ด้านวรรณคดี และด้านการแปลเพื่อให้หลักสูตรทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเพื่อให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและศึกษาต่อ ผู้สอนจึงเห็นว่าควรคงรายวิชาที่เสริมทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะรายวิชาการอ่านที่จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลไว้ในหลักสูตรต่อไป

ด้านรายวิชาที่ควรเพิ่มในหลักสูตรนั้น บัณฑิตเห็นว่าได้แก่ รายวิชาที่สามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือการศึกษาต่อได้จริง เช่น รายวิชาการเขียนรายงานวิจัย รายวิชาสัมมนาวิชาชีวด้านภาษาอังกฤษ รายวิชาวิเคราะห์ข่าวทกรรม รายวิชา English Proficiency Development รายวิชา Language and Culture รายวิชา Intensive Translation รายวิชา Formal Writing และรายวิชา Error Analysis ในขณะที่ผู้สอนเห็นว่ารายวิชาที่ควรเพิ่มในหลักสูตรคือ รายวิชา Introduction to Language และรายวิชา ESP เช่น Oral Presentation

2. ความพึงพอใจในคุณภาพของบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษของผู้ใช้บัณฑิต

ตารางที่ 9 คุณภาพของบัณฑิตทางด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน

ประเด็นการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีความรู้ทางวิชาการในสาขาวิชาที่ศึกษา	4.09	.596	มาก
2. มีความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ	4.04	.706	มาก
3. มีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ	4.05	.638	มาก
ทักษะทางการฟัง	4.00	.674	มาก
ทักษะทางการพูด	4.04	.767	มาก
ทักษะทางการอ่าน	4.22	.671	มาก
ทักษะทางการเขียน	4.00	.798	มาก
ทักษะการสื่อสาร	3.91	.811	มาก
4. ทำงานอย่างมีระบบ	3.79	.833	มาก
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.71	.624	มาก
6. มีความคิดเชิงวิเคราะห์สังเคราะห์	3.74	.619	มาก
7. มีความคิดค้นสมัยทันเหตุการณ์	4.00	.739	มาก
8. มีความตั้งใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุด	4.52	.511	มากที่สุด
9. สามารถจัดการ กับปัญหา และตัดสินใจได้ดี	3.83	.717	มาก
10. สามารถพัฒนาตนเองในการทำงานได้	4.25	.532	มาก
โดยรวม	3.73	.492	มาก

ตารางที่ 10 คุณภาพของบัณฑิตทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน

ประเด็นการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย	4.22	.671	มาก
2. มีความขยันอดทน	4.26	.619	มาก
3. มีความตรงต่อเวลา	4.04	.706	มาก
4. มีวุฒิภาวะตามวัย	4.00	.739	มาก
5. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ	4.09	.733	มาก
6. ประพฤติและปฏิบัติตามระเบียบ/นโยบายของหน่วยงาน	4.09	.668	มาก
7. กระตือรือร้นและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ	4.13	.626	มาก
8. มีส่วนช่วยในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้หน่วยงาน	4.26	.619	มาก
9. เคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น	4.30	.559	มาก
10. มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.48	.665	มาก
โดยรวม	4.19	.504	มาก

ตารางที่ 11 คุณภาพของบัณฑิตทางด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์

ประเด็นการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
1. วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.26	.689	มาก
2. มีความประพฤติและมารยาทเรียบร้อย	4.26	.689	มาก
3. มีบุคลิกลักษณะของการเป็นผู้นำ	3.43	.662	มาก
4. มีอัธยาศัยดี	4.04	.825	มาก
5. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน	4.39	.583	มาก
6. มีสมาธิมั่นคง สามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	4.04	.825	มาก
7. มีความมั่นใจในตนเอง	3.74	.810	มาก
8. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.13	.694	มาก
9. ปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	4.30	.765	มาก

ประเด็นการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
10. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น	4.26	.541	มาก
โดยรวม	4.09	.506	มาก

เมื่อพิจารณาคุณภาพของบัณฑิตทางด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 3.73 ซึ่งจัดอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก อีกทั้งยังมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อบัณฑิตในด้านความตั้งใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงานพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงานอยู่ในระดับพึงพอใจมากในทุกด้าน และการประเมินโดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย 4.19 ซึ่งจัดอยู่ในระดับความพึงพอใจมากเช่นกัน ส่วนคุณภาพของบัณฑิตทางด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์นั้นพบว่าผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นทางด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ต่อการทำงานอยู่ในระดับพึงพอใจมากในทุกด้านและการประเมินโดยภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย 4.09 ซึ่งจัดอยู่ในระดับความพึงพอใจมากเช่นเดียวกัน

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษของบัณฑิต ผู้สอนและผู้ใช้บัณฑิต

ตารางที่ 12 ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ของบัณฑิต ผู้สอนและผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรโดยรวม

ผู้ตอบแบบสอบถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ
บัณฑิต	4.50	1.627	มาก
ผู้สอน	4.15	1.519	มาก
ผู้ใช้บัณฑิต	4.58	1.501	มาก
โดยรวม	4.47	1.559	มาก

ตารางที่ 13 ความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ ของบัณฑิต ผู้สอนและผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรโดยรวมเปรียบเทียบรายกลุ่ม

ความคิดเห็นต่อหลักสูตร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ความพึงพอใจหลักสูตรโดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.645	.823	.333	.718
	ภายในกลุ่ม	76	188.026	2.474		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร ผู้สอนในหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามคือบัณฑิต ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต มีคะแนนเฉลี่ย 4.50, 4.15 และ 4.58 ซึ่งอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ ระดับความพึงพอใจโดยรวมที่คะแนน 4.47 อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในหลักสูตรพบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี: มุมมองสามมิติจากผู้สอน บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ผู้วิจัยพบว่าบัณฑิต ผู้สอน และผู้ใช้บัณฑิต มีความพึงพอใจในหลักสูตรและคุณภาพบัณฑิตในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์การวิจัยพบว่า

1. ด้านโครงสร้างหลักสูตร บัณฑิตและผู้สอนมีความพึงพอใจในด้านความเพียงพอของจำนวนหน่วยกิตในทุกประเด็น

2. ด้านเนื้อหารายวิชา (เฉพาะวิชาเอก) ประเด็นที่บัณฑิตและผู้สอนมีความพึงพอใจมากที่สุดอันดับแรกเช่นเดียวกันคือ เนื้อหาในหลักสูตรเป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นสูง เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรสามารถนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้ และการจัดรายวิชาในแต่ละภาคการศึกษามีความต่อเนื่องและเหมาะสมโดยมีการจัดเนื้อหาเรียง

ตามลำดับความยากง่าย รวมทั้งเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงและดำรงชีวิตได้ ซึ่งบัณฑิตมีความพึงพอใจเป็นลำดับที่สี่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรไม่ได้เน้นเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง แต่เป็นรายวิชาที่เป็นพื้นฐานซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาต่อในระดับสูง โดยแผนกวิชาเปิดสอนรายวิชาดังกล่าวตามรหัสวิชาซึ่งจัดเรียงตามความยากง่ายของเนื้อหา ดังนั้นผู้สอนและบัณฑิตจึงเห็นว่าความรู้จากหลักสูตรที่เรียนมาตามลำดับความซับซ้อนของเนื้อหานั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 2 ข้อคือ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ภาษาอังกฤษอย่างแท้จริงและนำไปประกอบอาชีพได้ และเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป (ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2537: 2, 5-10) แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ดร.จันทร์เพ็ญ อันตระกูล (2540: 59-60) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกภาษาอังกฤษของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์ ปีการศึกษา 2538 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมีข้อเสนอแนะจากบัณฑิตให้แยกหลักสูตรวิชาเอกเป็นสองสาขา คือสาขาวรรณคดีและสาขาภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ

อย่างไรก็ดีตามที่บัณฑิตมีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาวิชาในหลักสูตร สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี และรายวิชาในหลักสูตรเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนเป็นสองอันดับสุดท้าย และผู้สอนมีความพึงพอใจในสองประเด็นดังกล่าวในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะรายวิชาเลือกเอกในหลักสูตรบางวิชาไม่เปิดสอนทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทั้งหมด ทั้งนี้เป็นเพราะด้วยเงื่อนไขของตารางเรียน การจัดผู้สอน รวมถึงจำนวนนักศึกษาที่ต้องการลงทะเบียน เป็นต้น จึงทำให้สามารถเปิดสอนวิชาเอกเลือกได้เพียงบางรายวิชาที่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์หัวข้อ “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” ของบุปผา บุตรมณี (2546: บทคัดย่อ) ที่พบค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านวัตถุประสงค์คือ มีการปรับให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพความต้องการทางวิชาการวิชาชีพ และด้านเนื้อหาวิชาคือ มีความถูกต้อง ทันสมัยและสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี

3. ด้านคุณสมบัติผู้สอน บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในระดับที่ผู้สอนมีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ที่เกี่ยวกับ/ตรงตามวิชาที่สอน (อันดับที่สามจากการประเมินตนเองของผู้สอน) และมีความพึงพอใจระดับมากในด้าน ผู้สอนมีการเตรียมวางแผนการสอน และใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา (อันดับที่หนึ่งจากการประเมินตนเองของผู้สอน) ผู้สอนมีวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน (อันดับที่สี่จากการประเมินตนเองของผู้สอน) ซึ่งสอดคล้องกับวิทยานิพนธ์หัวข้อ “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” ของบุปผา บุตรมณี ที่ลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในองค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถาม (2546: บทคัดย่อ) อย่างไรก็ดีผู้วิจัยเห็นว่าผู้สอนควรเน้นวิธีการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นแนวทางพัฒนาที่สอดคล้องกับงานวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาของรจนา แก่นอำพรพันธ์ (2536: บทคัดย่อ, อ้างถึงในสุไวย๊ะ สะมะแอ, 2547: 52-53) และวิจัยประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของสุทัศน์ีย์ สุขประเสริฐ (2543: บทคัดย่อ) ที่อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตให้ความเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ นักศึกษารู้จักแสวงหาความรู้ สังเคราะห์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนเห็นว่าเนื้อหาบางรายวิชาในหลักสูตรยากและมีความซ้ำซ้อน จึงควรปรับเปลี่ยน และ/หรือ ระบุขอบเขตและลักษณะของรายวิชาต่าง ๆ ให้ชัดเจน เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้สอนยังประเมินตนเองว่า ตนยังขาดความสามารถในการสร้างแรงจูงใจกับนักศึกษาที่พื้นฐานอ่อน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนและให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพยังไม่เพียงพอ สื่อการสอนที่ใช้ไม่น่าสนใจ ไม่ทันสมัยพอที่จะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยเฉพาะในรายวิชาที่มีผู้เรียนจำนวนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาระการสอนที่หนักทำให้ไม่สามารถเตรียมสอนให้มีประสิทธิภาพได้ รวมทั้งยังขาดแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และห้องเรียนไม่เอื้อต่อการสอน ซึ่งเป็นการประเมินที่สอดคล้องกับการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ของบุปผา

บุตรมณี (2546) ที่พบว่าห้องเรียนและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบหลักที่ควรปรับปรุงเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิต

ด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดในด้านความตั้งใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีความพึงพอใจในระดับมากในด้านการพัฒนาตนเองในการทำงานเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความรู้ทางวิชาการในสาขาวิชาที่ศึกษา มีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ ทักษะการอ่าน (4.22) ทักษะการพูด (4.04) ทักษะการฟังและทักษะการเขียน (4.00) และทักษะการสื่อสาร (3.91) ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของบัณฑิตที่เสนอแนะให้จัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการอ่านให้มากยิ่งขึ้น เพราะการพัฒนาทักษะการอ่านจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษอื่น ๆ ต่อไปอย่างไรก็ดี นอกจากนี้บัณฑิตยังมีความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดทันสมัยกับเหตุการณ์ สามารถจัดการ แก้ปัญหา และตัดสินใจได้ดี ทำงานอย่างมีระบบ มีความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

ด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงานพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากในด้านมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ เคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีความขยันอดทนและมีส่วนช่วยในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้หน่วยงาน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย กระตือรือร้นและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและประพฤติปฏิบัติตามระเบียบนโยบายของหน่วยงาน มีความตรงต่อเวลา และมีวุฒิภาวะตามวัย

ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในระดับมากสามอันดับแรก คือด้านมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และวางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความประพฤติและมารยาทเรียบร้อย และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมั่นใจในการช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมาคือ มีธรรมาจริยดี มีสมาธิมั่นคง สามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นใจในตนเอง และมีบุคลิกลักษณะของการเป็นผู้นำ

คุณสมบัติเหล่านี้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ปรากฏในงานของ เกลิมเผ่า อลงันนัทและคณะ (2546) ทบวงมหาวิทยาลัย (2538) และ เสริมศรี ไชยศรีและคณะ (2543) ว่าบัณฑิตไทยในอนาคตต้องเป็นคนดี เป็นคนเก่ง

เป็นคนที่มีความสามารถ เป็นผู้นำและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะการติดต่อสื่อสารที่ดี และมีวุฒิภาวะเพียงพอ

6. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร และผู้ใช้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพบว่ามีความพึงพอใจหลักสูตรในระดับความพึงพอใจมากทั้งด้านเนื้อหารายวิชา คุณสมบัติของผู้สอน และประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรในการศึกษาต่อและปฏิบัติงานในมุมมองของบัณฑิต ด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน คุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน บุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต และด้านเนื้อหารายวิชา การจัดการเรียนการสอน และคุณสมบัติของผู้สอนในมุมมองของผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพในระดับมาก โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรในครั้งต่อ ๆ ไปดังนี้

1. ด้านเนื้อหารายวิชา

1.1 รายวิชาในหลักสูตรควรเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนทั้งใน การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูง

1.2 รายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันอาจยุบรวมเป็นหนึ่งรายวิชาเพื่อ แก้ปัญหาความซ้ำซ้อนเนื้อหา

1.3 รายวิชาที่เปิดสอนควรมีความสอดคล้องกับความก้าวหน้าทาง วิทยาการและเทคโนโลยี เน้นทักษะการสื่อสารเชิงธุรกิจ และเน้นภาคปฏิบัติให้มากขึ้น รวมทั้งควรเป็นรายวิชาที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพต่อไป

1.4 รายวิชาเลือกเอกในหลักสูตรบางวิชาไม่เคยเปิดสอนเลยทั้งที่ น่า สนใจและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมีบุคลากรที่เพียงพอและมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน รายวิชาดังกล่าวได้ก็ควรคงรายวิชาเหล่านั้นไว้ในหลักสูตรและเปิดสอนแก่นักศึกษา

2. ด้านผู้สอน

2.1 ผู้สอนควรมีการใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนและทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักศึกษาที่มีพื้นฐานอ่อนในการเข้าเรียน รวมทั้งควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการเรียนการสอนและให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ

2.2 ผู้สอนที่รับผิดชอบรายวิชาเดียวกันควรมีการทำงานร่วมกันเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระและเวลาในการเตรียมการสอน

2.3 ผู้สอนควรมีเข้าร่วมอบรมสัมมนาอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาตนเองและปรับปรุงรูปแบบและวิธีการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ด้านคุณภาพบัณฑิต

แม้ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตจะอยู่ในระดับมากทั้งสามด้านคือ ด้านความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติต่อการทำงาน และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการพิจารณาและปรับปรุงคุณภาพบัณฑิตในประเด็นที่อยู่ในสามอันดับสุดท้ายของแต่ละด้านซึ่งได้แก่ 1. การทำงานอย่างมีระบบ การมีความคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและประพฤติปฏิบัติตามระเบียบนโยบายของหน่วยงาน ความตรงต่อเวลา และการมีวุฒิภาวะตามวัย และ 3. การมีสมาธิสามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ความมั่นใจในตนเอง และการมีบุคลิกลักษณะของการเป็นผู้นำ เพื่อให้บัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษที่จะออกสู่ตลาดแรงงานในอนาคตมีคุณภาพที่เป็นที่นำพอใจยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

จันทร์เพ็ญ ยันตระกุล. (2540). “ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรปริญญาตรี วิชาเอกภาษาอังกฤษของบัณฑิตคณะมนุษยศาสตร์ปีการศึกษา 2538”. วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์. 19 (ประจำภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2540), 49-61.

เฉลิมเผ่า อจละนันท์ และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการกำลังคนในระดับอุดมศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบและการกิจของ

- สถาบันอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ทบวงมหาวิทยาลัย. (2538). **การสัมมนาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาและผลิต
กำลังคนระดับบัณฑิตศึกษา.** กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แหมมณี. (2535). “การประเมินหลักสูตร”. **รวมบทความทางการประเมิน.**
กรุงเทพ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. (2530). **การผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทย
ในอนาคต.** รายงานการประชุมทางวิชาการประจำปี ใน ขวัญใจ มณีวงศ์.
2532. **การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาพลศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
(พลศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุปผา บุตรมณี. (2547). **การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.** วิทยานิพนธ์ศึกษ
ศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). ปัตตานี :
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลา
นครินทร์. (2538). **หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
(ฉบับปรับปรุงใหม่) พุทธศักราช 2537.**
- รจนา แก่นอำพรพันธ์. (2536). **การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามความคิด
เห็นของอาจารย์และนักศึกษา.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.
- ลินดา วงศานุพัทธ์. (2527). **ผลิภาพการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในสังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย รุ่นปีการศึกษา 2514 – 2519.** กรุงเทพฯ : ทบวง
มหาวิทยาลัย.
- สมบุรณ์ ชิตพงศ์. (2522). “รูปแบบการประเมินหลักสูตร”, เอกสารการประชุมเรื่อง
การประเมินและหลักสูตรการศึกษา ระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุทัศน์ย์ สุขประเสริฐ. (2543). **การประเมินหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** (ออนไลน์). สืบค้นจาก : [http://
www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=797](http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=797) [28 สิงหาคม 2552]

- สุไวย๊ะ สะมะแอ. (2547). การประเมินผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บังคับบัญชา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดผลและวิจัย
ทางการศึกษา). ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เสริมศรี ไชยสร, สุรพล บัวพิมพ์ และสุนทรี คนเที่ยง. (2543). รายงานการวิจัย
เอกสารเรื่องหลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ใน
ระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.